

**TÜRKİYE'DE DEMOKRASİYE
GEÇİŞ SÜRECİNDE
DEMOKRAT PARTİ VE LAİKLİK**

Yazarlar

Dr. Öğr. Üyesi Sefa Salih AYDEMİR
Uz. Cihan KARATAŞ

© Copyright 2020

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

*Bu çalışma; Sefa Salih AYDEMİR danışmanlığında Cihan Karataş tarafından Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsünde yapılan "Demokrasiye Geçiş Sürecinde Demokrat Parti'nin Din ve Laiklik Politikalarının Sosyolojik Tahlili" adlı Yüksek Lisans tezinin yeniden gözden geçirilmiş ve düzenlenmiş hâlidir.

ISBN

978-625-7795-02-9

Kitap Adı

Türkiye'de Demokrasiye Geçiş Sürecinde Demokrat Parti ve Laiklik

Yazarlar

Dr. Öğr. Üyesi Sefa Salih AYDEMİR

Uz. Cihan KARATAŞ

Editör

Zehra KURTULGAN

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

POL015000

DOI

10.37609/akya.367

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

KISALTMALAR

Av.	: Avukat
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
DDY	: Devlet Demir Yolları
DP	: Demokrat Parti
Dr.	: Doktor
GATT	: Tarifeler ve Ticaret Antlaşması
IBDR	: Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası
IMF	: Uluslar Arası Para Fonu
MP	: Millet Partisi
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
TCK	: Türkiye Cumhuriyeti Kanunu
TRT	: Türkiye Radyo ve Televizyon
Vb.	: Ve benzeri



İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	iii
İÇİNDEKİLER	v
GİRİŞ	1

BÖLÜM 1

DEMOKRAT PARTİ VE DEMOKRASİ POLİTİKALARI

1.1. Din-Devlet-Demokrasi İlişkisi.....	11
1.2. Türkiye'nin Demokrasi Süreci (Denemeleri)	13
1.2.1. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası Deneyimi	13
1.2.2. Serbest Cumhuriyet Fırkası Deneyimi.....	21
1.3. Demokrasiye Geçişteki Etkenler.....	28
1.3.1. İç Etkenler.....	28
1.3.1.1. Millî Korunma Kanunu	30
1.3.1.2. Varlık Vergisi Kanunu.....	34
1.3.1.3. Toprak Kanunu	36
1.3.2. Dış Etkenler	40
1.3.2.1. İkinci Dünya Savaşı.....	41

1.3.2.2 San Francisco Konferansı.....	44
1.3.2.3. Truman Doktrini	48
1.3.2.4. Marshall Planı.....	54
1.4. DP'nin Kuruluşu ve İktidar Süreci	60
1.4.1. 1946 Genel Seçimleri	63
1.4.2. 12 Temmuz Beyannamesi.....	67
1.4.3. DP ve 1948 Ara Seçimleri.....	69
1.4.4. 1950 Genel Seçimleri.....	71
1.4.5. DP'nin Din-Laiklik ve Demokrasi Algısı	73
1.5. DP Döneminde Basın ve Gazeteler.....	75
1.5.1. Tan Gazetesi.....	75
1.5.2. Cumhuriyet Gazetesi.....	76
1.5.3. Akşam Gazetesi.....	76
1.5.4. Son Posta Gazetesi.....	76
1.5.5. Ulus Gazetesi	77
1.5.6. Hürriyet Gazetesi	77
1.5.7. 1946 Yılında Gerçekleşen Yasa Değişikliği ve Basının Rahatlaması.....	78
1.5.8. Çok Partili Demokrasiye Geçişte Basının Etkisi	79
1.5.9. Demokrat Parti Dönemi Basın ve İktidar İlişkileri...	80
1.6. DP'nin Demokrasi Tutumunun Toplumsal Tahlili.....	81

BÖLÜM 2

DP YÖNETİMİNİN DİN VE LAİKLİK KONULARINDAKİ UYGULAMALARI

2.1. Din Eğitimi Meselesi (İmam Hatipler)	83
2.2. Diyanet İşleri Başkanlığının Durumu	86
2.3. Cami ve Medreselerin Durumu.....	87
2.4. Alevilerin Durumu	88
2.5. Arapça Ezan Yasağının Kaldırılması.....	89
2.6. DP'nin Din-Laiklik Politikalarının Toplumsal Tahlili ve Tepkiler	90
SONUÇ	93
KAYNAKÇA	97



KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, S. (1972). Demokrat Partinin Doğuş ve Yükseliş Sebepleri: Bir Soru. İstanbul: Baha Matbaası.
- Ahmad, F. (1977). Demokrasi Sürecinde Türkiye (1945-1980). A. Fethi (Çev.). İstanbul: Hil Yayın.
- Akandere, O. (1998). Millî Şef Dönemi: Çok Partili Hayata Geçişte Rol Oynayan İç ve Dış Tesirler, (1938-1945). İstanbul: İz Yayıncılık.
- Akıncı, A. ve Usta, S. (2015). Türkiye’de Çok Partili Hayata Geçişte Etkili Olan İç Faktörlerin Analizi. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 17(29), 45-46.
- Akıncı, A. ve Usta, S.(2016). Türkiye’de Çok Partili Hayata Geçişte Etkili Olan Dış Faktörlerin Değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(1), 275-288.
- Akkaya, B. (2011). İç ve Dış Gelişmeler Çerçevesinde Türkiye’de Çok Partili Siyasi Hayata Geçiş ve 1946 Seçimleri. Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (BUSBED), 1(2), 50-51.
- Akkor, M. (2017). II. Dünya Savaşı’nın Sonu ve Truman Doktrini’nin Ortaya Çıkışı. Vakanüvis-Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi, 2(2), 1.
- Albayrak, M. (2004). Türk Siyasi Tarihinde Demokrat Parti (1946-1960). Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Albayrak, M. (2009). Demokrat Parti Döneminde İktidar Muhalefet İlişkileri. Demokrasi Platformu, I, V, XVII, Ankara:
- Arslan, G. (2015). Varlık Vergisi Kanunu’nun Çıkarılması, Uygulanması ve Sonuçları. Tarih Dergisi, (61), 123.
- Armağan, M. (2013). Tek Parti Devri Küller Altında Yakın Tarih. (4.Baskı). İstanbul: Timaş Yayınları.
- Ata, K. (2007). Alevilerin İlk Siyasal Denemesi (Türkiye) Birlik Partisi (1966-1980. (1.Baskı). Kelime Yayınevi.
- Ataç, K. K. (2016). 70.Yılında Truman Doktrini: Türkiye ve Soğuk Savaş. Ortadoğu Etütleri, 8(1), 3.

- Ataoglu, E. (2008). Adnan Menderes. İstanbul: Nadir Kitap.
- Ateş, N. Y. (1998). Türkiye Cumhuriyeti’nin Kuruluşu ve Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası. İstanbul: Der Yayınları.
- Avşar, A. (1998). Bir Partinin Kapanmasında Basının Rolü Serbest Cumhuriyet Fırkası. İstanbul: Kitabevi.
- Aybars, E. (2000). Ulusal, Laik, Sosyal, Hukuk Devleti, Atatürkçülük ve Modernleşme. İzmir: Ercan Kitabevi.
- Aydın, M. K. (2019). Milli Korunma Kanunu’nun Hayata Geçirilişi (1940) Ve Tek Parti Dönemi Uygulamaları ARI. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 29(1), 419.
- Ayhan, Y. (1996). Alevilikte Toplumsal Kurumlar ve İktidar. Ankara: Mülkiyeliler Birliği Vakfı.
- Aykaç, N. (2009). Yönetel Alanda Değişimler ve Devrim Hareketlerine Karşı Gerici Tepkiler Serbest Cumhuriyet Fırkası- Menemen Olayı. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, 11(44), 5.
- Babaoğlu, R. (2012). Nutuk ve Hatıralar Ekseninde Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası Olayı ve Süreci”, Yakın Dönem Türk Tarihi Araştırmaları, 11(22), 83.
- Babaoğlu, R. (2017). İngiliz Belgelerinde Türkiye’nin Demokrasiye Geçiş Yılları: Demokrat Parti’nin Kuruluşu ve 1946 Seçimleri. Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(10), 374-375.
- Bahadır, E., Demirkıran, Ö., ve Çiçek, E. (2011). I. Dünya Savaşı Sonrasında Türk Siyasasının Liberalleşmesi Bağlamında Türk-Amerikan İttifakının Ortaya Çıkışı: Batı Bloğuna Geçiş. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (14), 27-28.
- Balcı, M. (2006). Bir Siyasetçi Portresi: Kasım Gülek Hayatı ve Siyasi Faaliyetleri (1905-1996). (Doktora Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Balcı, M. ve Karadeniz, Y. (2018). 1945 Çiftçi Topraklandırma Kanunu Tartışmalarının Dönem Siyasetine Etkisi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (57), 45.
- Başar, E. (1992). Demokrat parti dönemi eğitim hareketleri. Eğitim Üç Aylık İlmi Dergi, (3), 90-91.
- Bayar, C. (1986). Başvekilim Adnan Menderes. (Der: İsmet Bozdağ), İstanbul: Tercüman.
- Bekcan, U. (2005). Demokrasi Kuramları Açısından Türk Demokrasisine İlişkin Bir İnceleme. (Yüksek Lisans Tezi). Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Boratav, K. (2015). Türkiye İktisat Tarihi 1908-2009. (21. Baskı). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

- Bostancı, M. N. (1996). Cumhuriyetin Başlangıç Yıllarında Ekonomi ve Siyaset. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Burçak, R.S. (1998). On Yılın Anıları (1950-1960). Ankara: Nurol Matbaacılık.
- Coşkun, İ. (2006). San Francisco Sonrası Dünya. İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi, 3(12), 18-19.
- Çaha, Ö. (1997). Sivil Toplum Devlet Karşıtlığında Türkiye’de Cumhuriyet. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Çalikuşu, B. (2011). Türk Siyasal Yaşamında Emin Sazak:(1882-1960) (Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çavdar, T. (2008). Türkiye’nin Demokrasi Tarihi 1839-1950.(4. Baskı). Ankara: İmge Kitabevi.
- Çetin, Ö. (1982). Devlet ve Din. İstanbul: Ada Yayınları.
- Çetin, Y. (2009). Karşı Devrim 1945 – 1950. Konya: Yeniden Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Yayınları.
- Çınar, Ö. (2015). Siyasal Yaşamımızda Serbest Cumhuriyet Fırkası. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi, 5(10), 215-217.
- Çınar, Y. (2018). Modernleşme Ve Bağımlılık Teorisi Ekseninde Marshall Yardımı Ve Türkiye. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16(2), 60.
- Çufalı, M. (2004). Türkiye’de Demokrasiye Geçiş Dönemi (1945-1950). Ankara: Babil Yayıncılık.
- Çufalı, M. (2009). Türkiye Cumhuriyeti’nin İlk Çok Partili Genel Seçimi: 1946 Seçimleri. Demokrasi Platformu, V, VXII, Ankara.
- Dağtaş, E. (2000). Türkiye’de Çok Partili Siyasal Hayata Geçiş Öncesinde Sivil Toplum, Yurttaşlık Hakları ve Yazılı Basın. Selçuk İletişim, 1(3), 66.
- Demir, Ş. (2012). Bir Liderin Doğuşu: Adnan Menderes (1945-1954). Başbakan Adnan Menderes’ in Yaşamı ve Siyasal Mücadelesi, Menderes Sempozyumu. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Yayınları.
- Demirel, T. (2011). Türkiye’nin Uzun On Yılı: Demokrat Parti iktidarı ve 27 Mayıs Darbesi. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- Deringil, S. (1994). Denge oyunu. İstanbul: İkinci Dünya Savaşı’nda Türkiye’nin dış politikası. Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Dokuyan, S. (2014). Savaş ekonomisi ve Varlık Vergisi üzerine bir değerlendirme. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15(2), 30-31.
- Dursun, D. (2005). Demokratikleşemeyen Cumhuriyet. Ed.: Selahaddin BAKAN-Adnan Küçük- Ahmet Karadağ. 21. Yüzyılın Eşiğinde Türkiye’de Siyasal Hayat, içinde, (I. Cilt). İstanbul: Aktüel Yayınları.
- Ekincikli, M. (2012). Türk Demokrasi Kültürünün Gelişim Sürecinde Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası’nın Kuruluşu. Gazi Akademik Bakış, (11), 153.

- Emel, E. (2014). Türkiye’nin İç Siyasetinde Demokrat Parti. (Yüksek Lisans Tezi). Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eraslan, C. (2000). Türkiye Cumhuriyeti’nin Siyasi Hayatında Serbest Cumhuriyet Fırkası Deneyimi Üzerine Düşünceler. İlmi Araştırmalar, (9), 90.
- Erdoğan, M. (2003). Türkiye’de Anayasalar ve Siyaset. (4.Baskı). Ankara: Liberte Yayınları.
- Erhan, Ç. (2002). ABD ve NATO’yla İlişkiler. Ed. Baskın Oran, Türk Dış Politikası, Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar (1919-1980), İçinde, Cilt 1, (6. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Eroğul, C. (1970). Demokrat Parti: Tarihi ve İdeolojisi . Ankara: Sevinç Matbaası.
- Eroğul, C. (2003). Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi.(4. Baskı). İstanbul: İmge Yayınevi.
- Ersoy, L. (2018). 1939-1945 Döneminde Türkiye’de Siyasi Gelişmeler. Çaylak, A. ve Avcu, S. A. (Çev.). Osmanlı’dan Günümüze Türkiye’nin Siyasal Hayatı, İçinde. Ankara: Savaş Yayınevi.
- Ertem, B. (2009). Türkiye-ABD İlişkilerinde Truman Doktrini ve Marshall Planı. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (12) , 377-397.
- Ertem, B. (2013). İkinci Dünya Savaşı Sırasında Türkiye- Sovyetler Birliği İlişkileri ve Türkiye’nin Amerika Birleşik Devletleri ile Yakınlaşmasına Etkileri. Electronic Turkish Studies, 8(7), 176.
- Fedayi, C. (2016). İmparatorluk Nasıl Yıkıldı? Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Nasıl Geçildi? (4. Baskı). İstanbul: Kadim Yayınları.
- Gülen, A. (2016). Karşılaştırmalı Bir Yöntemle SCF ve DP’nin Kuruluşuna Bakış. Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi, (54), 132.
- İgüs, E. ve İsmailoğlu, H. (2016). Osmanlı Kenti İstanbul’u Yıkma ve Yeniden Yapma Paradoksu: Menderes Yıkımları. IV.Uluslararası Osmanlı İstanbul’u Sempozyumu.
- İnan, S. (2006). Muhalefet Yıllarında Adnan Menderes .Ankara: Liberte Yayınları.
- İnce, E. (2006). Köylüyü Topraklandırma Kanununun Türk Siyasal Yapısının Oluşumu Üzerindeki Etkileri. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, (13), 65-66.
- Kabacalı, A. (1994). Türk Basınında Demokrasi. Ankara: Milli Kütüphane.
- Kaçmazoğlu, H. B. (2012). Demokrat Parti Dönemi Toplumsal Tartışmaları , İstanbul: Doğu Kitabevi.
- Kalyon, L. (2010). Truman Doktrini Üzerine Bir Analiz. Güvenlik Stratejileri Dergisi, 6(11), 8.
- Kara, N. (2014). Türkiye’de Çok Partili Sisteme Geçiş ve Demokrasi Sorunları. Kaygıoğlu, E. ve Sarıbay, A. Y. (Ed.) Türk Siyasal Hayatı, İçinde, (5.Baskı). Ankara: Sentez Yayıncılık.

- Karpat, K. H. (1996). Türk Demokrasi Tarihi: Sosyal, Ekonomik, Kültürel Temeller, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Kayıran, M., ve Metintaş, M. Y. (2018). 1945 Çiftçi Topraklandırma Kanunu ve Uygulanması. Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 10(19), 45.
- Keyman, F. (1996). Ali Yaşar Sanbay. Postmodernite, Sivil Toplum ve İslam. İstanbul: İletişim Yayınları. Türkiye Hakkında Yeni Perspektifler, (14),
- Kinross, L. (2011). Atatürk Bir Milletten Yeniden Doğuşu. Sander, N. (Çev.). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Kızılkaya, A. (2016). Ekonomik ve Siyasi Boyutlarıyla Varlık Vergisi. Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, 5(12), 85-95.
- Koçak, C. (1986). Türkiye'de Milli Şef Dönemi 1938-1945. Ankara: Yurt Yayınları.
- Koçak, C. (1996). 1946 Seçimleri: Demokrasinin İlk Sandık Oyunları. TÜSİAD Görüş Dergisi, (27), 392.
- Koçlar, B. (2002). Çok Partili Hayata Geçiş Döneminde Hükümet Muhalefet İlişkisi. Türkler Ansiklopedisi, XVI, Ankara: Türk Dünyası Vakfı.
- Komşuoğlu, A. (2008). Türkiye'de siyasal muhalefet. İstanbul: Bengi Yayınları.
- Kutay, C. (1986). Milli Mücadele'de Balıkesir. İstanbul: Kent Basımevi.
- Küçük, M. (2012). Türk demokrasi hayatında değişim: Demokrat Parti örneği (1946-1957). (Yüksek Lisans Tezi). Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kürkçüoğlu, Ö. (1978). Türk Demokrasisinin Kuruluş ve İşleyişinde Dış Etkiler (1946'dan bu yana). Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 33(1), 220-223.
- Malkoç, E. (2006). Türk Basınında Truman Doktrini ve Türkiye'ye Amerikan Yardımları (1947-1950). Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları, (9), 92.
- Müezzinoğlu, E. (2018). Türk Siyasal Hayatının Vakitsiz Doğan Çocuğu: Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası. Evrensel Tarih Çalışmaları Dergisi, 1(1), 74.
- Oran, B. (2002). Türk Dış Politikası, Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar. (6. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Öcal, M. (1999). Kuruluşundan Günümüze İmam Hatip Liseleri. Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi, (6),
- Öner, K. (1948). Siyası Hatıralarım ve Bizde Demokrasi. İstanbul: Osman Bey Matbası.
- Öz, E. (1992). Türkiye'de Tek Parti Yönetimi ve Siyasal Katılım (1923-1945). Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Özalper, M. (2014). Bir Muhalefet Partisinin İlgası: Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2(1), 131.
- Özdağ, Ü. (19919). Ordu-Siyaset İlişkisi. Ankara: Gündoğan Yayınları.

- Özdemir, M., Çalışkan, S. ve Öztürk, F. (2017). Yalta Konferansı: Soğuk Savaşa Giden Yol. *Bariş Araştırmaları ve Çatışma Çözümleri Dergisi*, 5(2), 69.
- Özer, M. H. (2014). Serbest Cumhuriyet Fırkası’nda İktisadi Düşünce. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(51), 43.
- Özudoğru, Ş. A. (2014). Şefik Avni Özdoğru’nun Serbest Fırka Hatıratı. (Haz: Abidin Temizer), İstanbul.
- Roskin, M. G. (2009). Çağdaş Devlet Sistemleri. Seçilmişoğlu, B. (Çev.). Ankara: Adres Yayınları.
- Sander, O. (1984). Siyasi Tarih 1918-1994. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Sofracı, İ. E. (2013). Tarihsel Perspektiften Varlık Vergisi Uygulamasına Bir Bakış. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1).
- Suvla, R. (1949). Türkiye ve Marshall Planı (1). İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, (10), 1-4.
- Şatıroğlu, A. (2006). San Francisco Konferansı Sonrası Dünyada Türkiye’nin Yer Arayışı. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(12), 30.
- Şener, C. (1995). Miyase İlknur, Kırklar Meclisi’nden Günümüze Alevi Örgütlenmesi: Şeriat ve Alevilik. İstanbul: Ant Yayınları.
- Şentürk, A. (2012). Çok partili hayata geçiş süreci ve Necmettin Sadak. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 12(25).
- İnönü, İ., ve Toker, M. (1990). Demokrasimizin İsmet Paşalı yılları: 1944-1973: tek partiden çok partiye: 1944-1950. İstanbul: Bilgi yayınevi.
- Tangülü, Z. (2012). Demokrat Parti Dönemi Eğitim Politikaları (1950-1960). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 289.
- Tetik, İ. (2015). Demokrat Partinin 1950-1960 Yılları Arasında Uyguladığı Siyasi Politikaların Türk Demokrasisine Yansımaları. (Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılapları Tarihi Enstitüsü.
- Timur, T. (1994). Türk Devrimi ve Sonrası, Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Timur, T. (2003). Türkiye’de Çok Partili Hayata Geçiş. (3.Baskı). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Tuncay, M. (1983). Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi (Cilt 3, ss. 680-688). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Tunçay, M. (2005). Türkiye Cumhuriyeti’nde Tek-Parti Yönetimi’nin Kurulması (1923-1931). (4.Baskı). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tunaya, T. Z. (1952). Türkiye’de Siyasi Partiler. İstanbul: Doğan Kardeş Yayınları.
- Tunaya, T. Z. (1986). Türkiye’de Siyasal Partiler. (2.Baskı). İstanbul: Hürriyet Vakfı Yayınları.

- Turan, Ş. (1999). Türk Devrim Tarihi 4. Kitap (İkinci Bölüm) Çağdaşlık Yolunda Yeni Türkiye (14 Mayıs 1950- 27 Mayıs 1960). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Türkmen, F. (2012). Kırılğan İttifaktan” Modern Ortaklığa”: Türkiye-ABD İlişkileri. İstanbul: Timaş Yayınevi.
- Ülman, H. (1968). Türk Dış Politikasına Yön Veren Etkenler (1923-1968). SBF dergisi, 23(3).
- Ünal, O. (1994). Türkiye’de Demokrasinin Doğuşu.(1.Baskı). İstanbul: Milliyet Yayınları.
- Yalman, A. E. (1970). Yakın Tarihte Gördüklerim ve Geçirdiklerim 1945-1971, IV, İstanbul: Yenilik Basımevi.
- Yayla, A. (2014).Karşılaştırmalı Siyasal Sistemler. Ankara: Adres Yayınları.
- Yetkin, Ç. (1983). Türkiye’de tek parti yönetimi [1930-1945]. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Yurtsever Ateş, N. (1994). Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşu ve Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası. İstanbul: Sarmal Yayınevi.
- Yücel, M. S. (2001). Demokrat Parti. İstanbul: Ülke Kitapları.
- Zürcher, E. J.(2000). Modernleşen Türkiye’nin Tarihi. Gömen, Y. S. (Çev.). İstanbul :İletişim Yayınları.
- Zürcher, E. J. (2003). Cumhuriyetin İlk Yıllarında Siyasal Muhalefet Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası (1924-1925).Güven, Ç. (Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.